Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы
Муниципаль бюджет гомуми белем учреждениесе
“В.Ф.Тарасов исемендәге Иске Мукшы урта гомуми белем бирү мәктәбе”

«Раслыйм» Директор: ________Шәрәфетдинов Р.Г. Боерык № «28» август 2014 ел.	**«Килешенде»** Уку-укыту эшләре буенча директор урынбасары: ____________Козлова Н.В. «28» август 2014 нче ел.	**«Килешенде»** Методик берләшмә җитәкчесе: ________Шәрәфетдинова Г.Ф Беркетмә № __1_ «25» август 2014 ел.

7 нче “А” сыйныфы өчен татар әдәбиятыннан эш программасы
(татар төркеме)
Төзүче: югары категорияле татар теле һәм әдәбияты укытучысы
Шәрәфетдинова Гүзәл Фәсхетдин кызы

Педогогик киңәшмә
утырышында каралды.
Боерык № 1

2014-2015 нче уку елы

Татар әдәбиятыннан эш программасы
7 нче сыйныф
(70сәг)

Аңлатма язуы

Эш программасы статусы.
<u>Әлеге эш программасы түбәндәге документларга нигезләнеп төзелгән:</u>

1 . “Мәгариф турында” Россия Федерациясенең Законы

2. “Мәгариф турында” Татарстан Республикасы Законы

3. “2014-2020 нче елларга Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы Дәүләт программасы” (№794 от 25.10.2013)

4. Рус телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә татар әдәбиятын укыту программасы (татар балалары өчен), 1- 11 нче сыйныфлар. – Казан: Мәгариф, 2010).
5. 2014/2015 нче уку елында татар телен укыту үзенчәлекләре.(Методик тәкъдимнәр)

6.Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының МБГБУ“В.Ф.Тарасов исемендәге Иске Мукшы урта гомуми белем бирү мәктәбе” нең уку планына(Уку планы буенча боерык №179 1нче сентябрь 2014 нче ел)

7. Татарстан Мәгариф министрлыгы тарафыннан расланып тәкъдим ителгән татар әдәбияты: рус телендә урта гомуми белем бирүче мәктәпләренең 7 нче сыйныфы өчен дәреслек (татар балалары өчен)/Ф.М.Мусин, Ә.М.Закирҗанов И.Г.Гыйләҗев, Р.С.Шәвәлиева, –Казан: “Мәгариф”, 2011)

Программа нигезенә Россия, Татарстан Мәгариф һәм фән министрлыкларының мәктәпләрдә урта һәм тулы белем алу стандартлары салынды, “Рус телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә татар телен һәм әдәбиятын укыту программасы”на нигезләнеп төзелде.

Эш программасы структурасы.
Татар әдәбиятыннан эш программасы өч өлештән тора: аңлатма язуыннан, төп бүлекләрне, белем һәм күнекмәләрне үз эченә алган программаның эчтәлегеннән, укучыларның әзерлек дәрәҗәсенә таләпләреннән.

Эш программасының эчтәлеге.
Яңа стандарттагы иң мөһим таләп мондый: мәктәпне тәмамлаганда, **«укучы үз алдына максат куярга һәм аны тормышка ашыру юлларын үзе таба алу дәрәҗәсенә күтәрелергә тиеш”**. Бу – яңа стандартта **эшлекле белем** дип атала**. Эшлекле белем** – стандарт керткән яңалыкның әһәмиятле эчтәлеген ачып бирүче иң гомуми төшенчә. Белем алу гамәлләренең структурасын һәм принцибын стандарт үзе аңлата:

Структурасы – теория ярдәме белән, әдәби әсәрләргә анализ ясап, эчтәлек табу. Белем компонентлары өчәү: **теория**, өйрәнелә торган **объект** һәм алар арасындагы **бәйләнеш – анализ** гамәле.
Татар әдәбиятын укытуның **максатлары:**
матур әдәбият текстларын форма һәм эчтәлек берлегендә аңлап кабул итү, төп әдәби-тарихи мәгълүматларны һәм әдәби-теоретик төшенчәләрне белү;
дөньяга гуманлы караш, гражданлык тойгысы, патриотизм хисләре, әдәбиятка һәм халыкның мәдәни кыйммәтләренә ярату һәм хөрмәт булдыру, ягъни рухи дөньясы бай булган шәхес **тәрбияләү**;
әдәби текстны эмоциональ кабул итүне, образлы һәм аналитик фикерләүне, иҗади күзаллауны, китап укучы культурасын һәм автор позициясен аңлауны, сәнгать төрләре белән берлектә әдәбиятның сүз сәнгате буларак үзенчәлеге турында карашны; матур әдәбият әсәрләрен мөстәкыйль уку ихтыяҗын; укучыларның телдән һәм язма сөйләмен **үстерү**;
әдәбият белеменең нигез төшенчәләренә һәм әдәбият тарихының төп факторларына нигезләнеп, әдәби әсәрне уку һәм анализлау; әсәрләрдәге конкрет-тарихи һәм гомумкешелек эчтәлекне аерып ала белү; телдән һәм язма чыгышларда әдәби тел байлыгыннан дөрес файдалана белү **күнекмәләре булдыру.**

Укыту планында 7 нче сыйныфта татар әдәбиятыннан атнага 2 сәгать вакыт бирелә. Планны " Рус телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә татар телен һәм әдәбиятын укыту программасы"на нигезләнеп төзелде. (Ф.Ф.Харисов, Ч.М. Харисова, Казан: Мәгариф, 2010) нигезләнеп төзедем. Программада 68 сәгать каралган, мәктәпнең укыту планы буенча 70 сәгать: язучы иҗаты – 52 сәгать. Класстан тыш уку – 6 сәгать, бәйләнешле сөйләм үстерү – 12сәгать

№	Төп темалар	Сәг.	Белем һәм күнекмәләр
1	Язучы иҗатына анализ Габдулла Тукай	5	
2	Байназар Әлменов.	1	Тормыш юлы. Иҗаты. "Исемдә калганна"әсәрен өйрәнү. "Шүрәле" поэмасы, "Туган авылым", "Кичке азан", "Татар яшьләре" шигырьләренә анализ.
3	Заһидулла Яруллин	1	Рәссам иҗаты турында белешмә. Әсәрләре хакында фикер алышу.
4	Фәрит Яруллин	2	Композитор иҗаты турында белешмә
5	Фатих Әмирхан	2	Композитор иҗаты турында белешмә
6	Мәҗит Гафури	3	Тормыш юлы, иҗады турында белешмә. "Март каһарманы" хикәясен өйрәнү.
7	Галимҗан Ибраһимов	5	Тормыш юлы, иҗады турында белешмә."Татар байрагы" шигырен, "Сарыкны кем ашаган?" "Ике чебен"мәсәлен өйрәнү.

8	Гадел Кутуй	5	Тормыш юлы, иҗады турында белешмә. “Алмачуар” хикәясен өйрәнү, анализлау.
9	Хәсән Туфан	4	Тормыш юлы, иҗады турында белешмә. “Сагыну” нәсерен, “Рөстәм маҗаралары” повестен өйрәнү, анализлау.
10	Зифа Басыйрова	1	Тормыш юлы. Иҗаты. Шигырьләренә анализ: “Киек казлар”, “Талатлы син, кеше туганым”
11	Роза Хафизова	4	Тормыш юлы. Иҗаты. Татар җыр сәнгатенә керткән өлеше.
12	Ибраһим Салахов	4	Тормыш юлы. Иҗаты. “ Кашкарыйлар озын гомерле” әсәрен өйрәнү, анализлау
13	Зыя Мансур	2	Тормыш юлы. Иҗаты. “Колыма хикәяләре” романыннан өзеккә анализ ясау
14	Әмирхан Еники	5	Тормыш юлы. Иҗаты. “Таңсылу әкияте2 әсәрен өйрәнү, анализ.
15	Рафаил Төхфәтуллин	2	Тормыш юлы. Иҗаты.”Кем җырлады?”, “Матурлык” әсәрләрен өйрәнү, анализ
16	Гөлшат Зөйнәшева	2	Тормыш юлы. Иҗаты. “Балам көлүе” нәсерен өйрәнү
17	Тәүфикъ Әйди	2	Тормыш юлы. Иҗаты. “Туган җирем - Татарстан” шигырен өйрәнү
18	Класстан тыш уку	6	“Йөртә безне язмышлар” сәяхәтнамәсе белән танышу.
	Бәйләнешле сөйләм үстерү	12	
	Нәүрүз бәйрәме	1	

Укучыларның әзерлек дәрәҗәсенә таләпләр:

сүз сәнгатенең образлы табигате;
өйрәнгән әдәби әсәрнең эчтәлеге;
классик әдипләрнең тормыш һәм иҗат юлларының төп факторлары;
өйрәнгән әдәби-теоретик төшенчәләр;
әдәби текстны кабул итү һәм анализлау;
әдәби текстның мәгънәви өлешләрен аерып чыгару, укыган буенча тезислар һәм план төзү;
әдәби әсәрнең төрен һәм жанрын ачыклау;
укыган әсәрнең темасын, проблемасын, идеясын ачыклау;
геройларга характеристика бирү;
сюжет, композиция үзенчәлекләрен, махсус сурәтләү чараларының ролен ачу;
әдәби әсәрдәге эпизодларны һәм геройларны чагыштыру;
автор позициясен ачыклау;
укыганга үзеңнең мөнәсәбәтеңне белдерү;
әсәрне (өзекне) сәнгатьле итеп уку;

кабатлап сөйләүнең төрләреннән файдалану;
өйрәнелгән әсәргә бәйле телдән һәм язмача фикерне белдерү;
укыган әсәр буенча фикер алышуда катнашу, фикерләреңне дәлилли белү;
укыган әсәрләргә бәяләмә (отзыв) язу;
татар әдәби теленең нормаларына нигезләнеп, кирәкле темага телдән һәм язмача бәйләнешле текст төзү;
эстетик зәвыкка туры килә торган әдәби әсәрләрне сайлау һәм аларны бәяләү;
аерым автор, аның әсәре, гомумән әдәбият турында кирәкле белешмә әдәбият, вакытлы матбуга, Интернет чаралары һ.б. аша эзләү.

Календарь-тематик план

№	Дәрес темасы	Сәгать саны	Дәрес тибы	Дәрестә кулланылган эш төрләре	Контроль төре	Үзләштерергә яки камилләштерергә тиешле белем һәм күнекмәләр	Өй эше	Дата	
								План	Факт
1	Габдулла Тукай	1	Яңа материалны өйрәнү дәресе			Шагыйрь иҗаты турында белешмә	Шагыйрьнең балачак юлларын схемада бирергә	04.09	
2	Исемдә калганнар I-II бүлекләр	1	Уку дәресе			Әсәр белән танышу. Шагыйрь балачагының бирелеше	I-II бүлекләргә исем бирергә, кыскача план төзергә	06.09	
3	Исемдә калганнар III-IV бүлекләр	1	Дәрес-әңгәмә	схема		Әсәрне өйрәнүне дәвам итү. Габдулланың Кырлайдагы тормышы	III-IV бүлекләргә исем бирергә, 18 нче бит сораулар	11.09	
4	“Шүрәле” поэмасы	1	Сәнгатьле уку дәресе			Поэма белән танышу. Әсәрдә туган якка мәхәббәтнең чагылы -шы, табигатьнең сурәтләнүе	Эчтәлеген хикәя рәвешендә сөйләргә	13.09	
5	“Кичке азан.”, “Татар яшьләре” шигырьләре	1	Сәнгатьле уку дәресе			Шигырь белән танышу. Милләтне берләшергә чакыру мәсьәләләре	Йөгерек укырга өйрәнергә	18.09	
6	Байназар Әлменов “Исемдә калганнар “ иллюстрациясе	1	Бсү	әңгәмә	Сочинение	Рәссам иҗаты турында белешмә. Әсәрләре хакында фикер алышу	Язып бетерергә	20.09	
7	Заһидулла Яруллин	1	Яңа			Композитор иҗаты турында	28-29 битләргә 6	25.09	

			материал -ны өйрәнү			белешмә	сорау хәзерләргә		
8	Фәрит Яруллин	1	Яңа материал -ны өйрәнү дәресе			Композитор иҗаты турында белешмә. Балет турында төшенчә. “Шүрәле” балеты белән танышу. Әнисе Нәгыймә апа -Хәерби кызы турында мәгълүмат бирү	Ф Яруллин иҗаты буенча диалогка хәзерләнергә. Либ -ретто, сценарий, сюжет терминна -рын ятларга	26.09	
9	“Шүрәле балеты” Б.с.ү.Балет карагач	2	Дәрес -әңгәмә Бсү	Интернет-ресурс “Шүрәле ” балеты		“Шүрәле “балеты белән танышу. Видеоязмада балет карау	Балет карагач туган тәэсирләр. Язма эш	02.10 03.10	
10	Фатих Әмирхан	1	Яңа материал -ны өйрәнү дәресе			Тормыш юлы, иҗаты турында белешмә.	36-37 укырга. “Март каһарманы” - I бүлек	09.10	
11	“Март каһарманы” хикәясе	1	Уку дәресе (кычкырып уку, күңелдән уку, аңлатма лы уку)			Хикәянең эчтәлеге өстендә эшләү. Темасын, проблемасын ачу. Рево- люция тәэсирендә барлыкка кил- гән каһарман исеме астында яше- ренгән кешеләрне тәнкыйтьләү	Бүлекләргә исем бирергә, сорауларга җавап хәзерләргә	10.10	
12	Каһарман Мулланур Вахитов	1	Бсү			Каһарманның тормыш юлы, ба-тырлыгы турында белешмә.	Казан шәһәрендәге тарихи һәйкәлләр	16.10	
13	Мәҗит Гафури иҗаты	1	Яңа материал -ны өйрәнү дәресе			Тормыш юлы , иҗаты турында кыскача белешмә.	Тезислар форма -сында план төзеп, шул план буенча сөйләргә	17.10	
14	“Татар байрагы” шигыре	1	Сәнгатьле уку дәресе			Шигырьне сәнгатьле итеп уку күнекмәләре бирү. Темасын билгеләү. Шигырь аша милләт язмышын тасвирлау	Шигырьне сәнгатьле итеп яттан сөйләргә	23.10	
15	“Сарыкны кем	1	Сәнгатьле			Мәсәл турында төшенчә.	Образларга	24.10	

	ашаган?” “Ике чебен” мәсәле		уку дәресе			Мәсәл- ләрнең жанр буларак үзенчәлеге. Мәсәлне рольләргә бүлеп уку.	характеристика		
16	Галимҗан Ибраһимов иҗаты.	1	Яңа материал өйрәнү дәресе			Тормыш юлы , күпкырлы эшчәнлеге	“Алмачуар” хикәясе I-V бүлек	30.10	
17	“Алмачуар” хикәясе V-VII бүлекләр	1	Уку дәресе (кычкырып уку, күңелдән уку, аңлатмалы уку)			Хикәяне аңлап уку.Нәсер төшенчәсе. Атка булган мәхәббәтнең сурәтләнүе	Бүлекләргә исем бирергә. VIII-X бүлекләр укырга	31.10	
18	“Алмачуар” хикәясе XI-XV бүлекләр	1	Дәрес-әңгәмә			Әсәр өйрәнүне дәвам итү, тулы- сынча эчтәлеген сөйләтү. Закир тормышындагы үзгәрешләр. Әсәр дә гореф-гадәтләрнең бирелеше	XVI-XVIII бүлекләр укырга	13.11	
19	“Алмачуар” хикәясенең сюжет композициясе, конфликт үзенчәлеге	1	Дәрес - әңгәмә			Хикәянең эчтәлеге өстендә эшләү. Темасын, проблемасын ачу. Конфликтны табу	Кешеләргә хас бул -ган яхшы сыйфат- ларны язып кил- ергә. Бер-ике об -разга характерис- тика язып килергә	14.11	
20	“Алмачуар” хикәясендә образлар системасы	1	Анализлау дәресе, образлар аша анализлау		10 мин тест	Өйдә укып килгән әсәр өстендә эшләү: эчтәлеген, күтәрелгән проб -лемаларны ачыклау, геройларның эчке портретларын төзү, характе-ристика бирү. Кешене кимсетү, рәнҗетү - түбәнлек, мәрхәмәтсез- лек икәнлекне ачыклау. Алмачу -арның үлеме тудырган хисләр. Хикәядә тормыш тәҗрибәсе һәм яшьлек, вөҗдан газабы һәм	Сочинениегә материал туплау	20.11	

						саф- лык төшенчәләре.			
21	Сочинение “Алмачуар” хикәясендә мине уйландырган образ	1	Бсү				Сочинение язып бетерергә	21.11	
22	Табигать балалары	1	Кту			Эчтәлек өстендә эшләү. Темасын, проблемасын билгеләү. Геройлар- га характеристика бирү. Революциягә кадәр авыл тормышының , кеше психологиясенең бирелеше	Төп геройга характеристика	27.11	
23	Гадел Кутуйның тормыш юлы, иҗаты	1	Яңа теманы өйрәнү дәресе			Язучының тормыш юлы, иҗаты турында белешмә	70-71 укырга, сөйләргә	28.11	
24	“Сагыну” нәсере	1	Сәнгатьле уку дәресе			Нәсер турында төшенчә. Нәсер бе -лән танышу. Сугыштагы кешенең кичерешләрендә Туган ил образы	Өзекне сәнгатьле итеп сөйләргә өйрәнергә	04.12	
25	“Рөстәм маҗаралары” повесте	1	Уку дәресе			Повесть белән танышу. Әсәрдәге фантастик вакыйгалар, чынлык дөньясы белән хыял дөньясының яраштырылып бирелүе	Абага чәчәгенең рәсемен ясарга. Энциклопедиядән мәгълүмат язарга	05.12	
26	“Рөстәм маҗаралары” повесте	1	Уку-анализ ясау			Эчтәлек өстендә эшләү	Эчтәлекне сөйләргә	11.12	
27	“Рөстәм маҗаралары” повесте	1	Йомгаклау дәресе			Эчтәлек өстендә эшләү. Темасын, проблемасын билгеләү.Төп герой- га характеристика.	КТУ га хәзерләнергә	12.12	
28	Г.Кутуй “Рәссам”	1	Кту				Миниатюр сочинение. Абага чәчәге ашасам…	18.12	
29	Хәсән Туфан	1	Яңа теманы өйрәнү дәресе	Китап күргәзмәсе		Шагыйрь турында белешмә. Әдип -нең 20-30 еллар һәм соңгы дәвер иҗатына күзәтү	Шагыйрь турында диалогик	19.12	

							сөйләмгә хәзерләнергә		
30	Х.Туфан “Киек казлар” шигыре	1	Сәнгатьле уку дәресе			Шигырьне сәнгатьле итеп уку, язылу тарихы турында белешмә бирү. Күчерелмә мәгънә. Шигырьгә тулы анализ	Шигырьне ятларга	25.12	
31	Х.Туфан “Талантлы син, кеше туганым” шигыре	1	Сәнгатьле уку дәресе			Шигырьне сәнгатьле итеп уку, язылу тарихы турында белешмә бирү. Шигырьгә тулы анализ	“Шигырьләрдә шагыйрь шәхесе” темасына сөйлә - шергә әзерләнергә	26.12	
32	“Шигырьләрдә шагыйрь хисе”	1	Бсү				Үзең яраткан бер шигырьгә анализ	15.01	
33	Газиз Кашапов “Киек каз Юлы”	1	Класстан тыш уку дәресе	Истәлекләр		Язучы турында белешмә. “Киек каз юлы” әсәре белән танышу	Язучы турында сөйләргә	16.01	
34	Г.Гобәй.Ләйсән яңгыр	1	Класстан тыш уку дәресе			Әсәр- дәге проблема, тема. Төп геройга характеристика.	Укып бетерергә	22.01	
35	Туган җир	1	Бсү			Туган җир төшенчәсен аңлау	“Туган җирем табигате”- сочинен	23.01	
36	Зифа Басыйрова	1	Яңа теманы өйрәнү дәресе	Интернет ресурс		Тормыш юлы, иҗаты турында кыскача белешмә. Аның татар җыр сәнгатенә керткән өлеше	Бөгелмә районыннан чыккан берәр җыр чы турында язарга	29.01	
37	Роза Хафизова Кашкарыйлар озын гомерле” әсәре	1	Яңа теманы өйрәнү дәресе			Тормыш юлы, иҗаты турында кыскача белешмә. Язучының яшь буынны тәрбияләүгә керткән өлешен билгеләү	Конспектларга, сөйләргә	30.01	
38	“Кашкарыйлар озын гомерле” әсәре	1	Уку дәресе			Әсәр белән танышу. Яшь буынны тәрбияләү мәсьәләсе, хезмәт сөючән балалар образлары тудырылуы	Сорауларга һәм биремнәргә телдән хәзерләнергә	05.02	
39	“Кашкарыйлар озын	1	Уку дәресе			Хыялый ситуацияләрне	Сораулар буенча	06.02	

	гомерле”					анализлау	әзерләнергә		
40	Әсәрдә образлар системасы	1	Уку-анализ, образлар аша анализлау			Төп геройларга характеристика. Әсәр белән бәйләп җәйге лагерьда ял итү истәлекләре белән уртаклашу	Колыма хикәяләре укырга	12.02	
41	Ибраһим Салахов	1	Яңа теманы өйрәнү дәресе			Язучының тормыш юлы, иҗаты турында белешмә	Колыма хикәяләре укырга	13.02	
42-43	“Колыма хикәяләре” романы	2	Уку дәресе, анализ ясау			Әсәрдә Сталинизм заманында нахакка ябылган татар зыялыларының фаҗигале язмышының бирелеше	Әсәрне тулысы белән укып бетерергә	19.02 20.02	
44	“Колыма” хикәяләре	1	Кту			Сайлап алынган бүлекләрне уку	“Ана –бөек исем”.Сочинение га материал туплау	26.02	
45	Ана – бөек исем	1	Бсү		Сочинени е	Чегән хатыны образы аша аналар образын ачау. Сочинение-фикерләү	Язып бетерергә	27.02	
46	Зыя Мансур	1	Яңа теманы өйрәнү дәресе			Тормыш юлы, иҗаты турында кыскача белешмә	Иҗаты буенча диалогка хәзерлә	05.03	
47	“Таңсылу” әкияте	1	Сәнгатьле уку дәресе			Таңсылуның язмышына иптәш кызларының карашы, әсәрнең идеясе. Идея турында төшенчә.	Эчтәлеген хикәя рәвешендә сөйләргә	06.03	
48	Әмирхан Еники “Кем җырлады?” хикәясе	1	Яңа теманы өйрәнү дәресе			Язучы турында белешмә	Тормышы, иҗаты турында сөйләргә	12.03	
49	Җырның сихри көче	1	Бсү			Татар җырының ялы егеткә тәэ -сире “Кем җырлады” иллюстра -циясе буенча әңгәмә кору	Үз фикереңне язып килергә	13.03	
50	“Матурлык” хикәясе	1	Аңлап уку дәресе	Аудио язма		Әсәрне аңлап уку. Җанлы образ -ларның бирелеше, автор тарафын- нан аларның эчке дөньясының күр -кәм, матур	Укып бетерергә. Сорау һәм биремнәр	19.03	

						сыйфатларының тасвирлануы			
51	“Матурлык” хикәясе	1	Уку-анализ ясау			Бәдретдин белән әнисенең эчкер -сез мөлаем мөнәсәбәте. Табигать матурлыгы, бит-йөз матурлыгы, кеше күңеле матурлыгы	БСҮ хәзерләнергә	20.03	
52	Кешенең матурлыгы нәрсәдә?	1	Бсү		10 мин тест	Ә.Еники иҗаты буенча тест	КТУ га хәзерләнергә	21.03	
53	Рафаил Төхфәтуллин	1	Яңа теманы өйрәнү дәресе			Язучының тормыш юлы, иҗаты турында кыскача белешмә	Хронологик таблица төзергә	02.04	
54	“Балам көлүе” нәсере	1	Сәнгатьле уку дәресе			Әсәрдә ата-ана һәм бала хисләренең чагылышы. Язучының әйтергә теләгән фикере	Язма эшкә хәзерләнергә	03.04	
55	Аерылышулар булмаса, шатлыклы очрашулар да булмас иде	1	Бсү		Сочинение	Сочинение - фикерләү	Нәүрүз бәйрәме турында белешмә материал	09.04	
56	Нәүрүз бәйрәме	1	Дәрес-әңгәмә	Мәктәптә Нәүрүз бәйрәмен үткәрү		Текстны рольләргә бүлеп уку Татар халык уеннарын уйнау	Яратып укыган әсәрең турында язарга әзерлән	10.04	
57	Тукай көннәре .Г.Тукайга багышланган шигырьләр. Мәсәлләр	1	Дәрес-экскурсия					16.04	
58	Сәләт-сәләтлеләрне җыя.	1	Дәрес-реклама					17.04	
59	Ялкын журналы бездә кунакта	1	Дәрес -презентация					23.04	
60	Гөлшат Зәйнашева . Иҗаты һәм тормыш юлы	1	Яңа теманы өйрәнү дәресе	Г.Зәйнашева сүзләренә язылган җырлар тыңлау		Язучының тормыш юлы, иҗаты турында белешмә. “Туган җирем-Татарстан” шигыре белән танышу	Шигырь яттан	24.04	
61	Гөлшат Зәйнашева.	1	Сәнгатьле			Сайлап уку	1 шигырен		

	Шигырьләрен сәнгатьле уку дәресе		уку дәресе				сәнгатьле итеп укырга	01.05	
62	Ватаным-Татарстан	1	Бсү	Дәрес-сәяхәт		Дәрес 161 нче биттә бирелгән сорауларга нигезләнеп үткәрелә	Аксубай районы Сөнчәле авылының истәлекле урыннар (материал туплый башларга)	07.05	
63	Тәүфикъ Әйди	1	Яңа теманы өйрәнү дәресе	истәлекләр		”Йөртә безне язмышлар” сәяхәтнамәсе белән танышу	Бсү гә хәзерләнергә	08.05	
64	Чит илләрдәге милләттәшләребез	1	Бсү	Презентациялар		Матбугат битләреннән чит илдә яшәүче милләттәшләребез язмышы белән танышу	Материал туплауны дәвам итәргә	14.05	
65	Ф. Шәфигуллин әсәрләре	1	Кту	Китап күргәзмәсе		Иҗаты һәм тормыш юлы белән танышу	Рефератларны алып килергә	15.05	
67	Нәүрүз бәйрәме	1	Бсү	Дәрес - сәяхәт				21.05	
68	Уку елында яратып укыган әсәрем. Татар китабы презентациясе	1	Б.с.ү.	Татар китабы рекламасы		Сочинение - хикәяләү	Зачетка хәзерләнергә	22.05	
69	“Туган авылым Сөнчәлем”	1	Бсү			Авылның истәлекле урыннары турында сөйләү.		28.05	
70	Йомгаклау дәресе	1	Йомгаклау дәресе	Зачет сорау -ларына җавап бирү	Зачет	8 нче класска әсәрләр исемлеге		29.05	

Татар әдәбиятыннан сочинениене бәяләү критериясе

Сочинениене бәяләү

Мәктәп тибы Билге	Рус мәктәбе	Рус телле балалар
“5”	Эчтәлек темага туры килә, фактик хаталары юк, теле бай, стиль бердәмлеге сакланган; 1 орфографик яисә 2 пунктуацион (грамматик) хата.	Эзлекле язылган һәм эчтәлек тулысынча ачылган; 1 орфографик, 1 пунктуацион яки 2 грамматик хата.
“4”	Эчтәлек нигездә темага туры килә; зур булмаган ялгышлыклар күзәтелә; 1-2 фактик хата; 2 орфографик, 3 пунктуацион (грамматик) яисә бер-ике сөйләм хатасы.	Тема эзлекле язылган, ләкин 2-3 эчтәлек ялгышы, 2-3 орфографик, 2-3 пунктуацион хата.
“3”	Эчтәлекне бирүдә җитди ялгышлыклар, фактик төгәлсезлекләр; эзлеклелек, стиль бердәмлеге сакланмаган;теле ярлы; орфографик, 4 пунктуацион (грамматик) яисә 3-4 сөйләм хата.	Тема өлешчә эзлекле язылган; эчтәлек тулысыңча ачылмаган; 4-5 орфографик, 4-5 пунктуацион хата.
“2”	Язма темага туры килми; Фактик төгәлсезлекләр күп; теле ярлы; текст кыска; сүзләр дөрес кулланылмаган; стиль бердәмлеге сакланмаган; 5 орфографик, 8 пунктуацион (грамматик), яисә 4-6 сөйләм хатасы.	Тема эзлекле язылмаган һәм эчтәлеге ачылмаган, 6 дан артык орфографик, 6 дан артык пунктуацион һәм грамматик хата.

Укыту – методик комплекты

1. “ Рус телендә урта (тулы) гомуми белем бирү мәктәбендә татар телен һәм әдәбиятын укыту программасы”. (Ф.Ф.Харисов, Ч.М. Харисова, Казан: Мәгариф, 2010) (Ф.Ф.Харисов, Ч.М. Харисова,В.А. Гарипова, Р.Р. Җамалетдинов, Р.Ф.Җамалетдинова. Казан. “Мәгариф” нәшрияты, 2010)
2. .Рус мәктәпләрендәге татар балаларына татар әдәбиятыннан гомуми белем бирүнең дәүләт стандарты.(Харисов Ф.Ф., Харисова Ч.М.,Хаков В.Х., Г.Г., Хәмидуллина Э.Х.Казан,**.)**
3. **Дәреслек.** Ф.М.Мусин, И.Г.Гыйлаҗев, Р.С.Шәвәлиев. Татар әдәбияты. 7 сыйныф, 2010.
4. Әдәби әсәргә анализ ясау: Урта гомуми белем бирү мәктәбе укучылары, укытучылар, педагогика колледжлары һәм югары уку йортлары студентлары өчен кулланма/Д.Ф.Заһидуллина,М.И.Ибраһимов,В.Р.Әминева.-Казан:Мәгариф,2005.
5. Әдәбият дәресләрендә бәйләнешле сөйләм үстерү: Татар урта гомуми белем бирү мәктәбенең 5-6нчы сыйныфларында эшләүче укытучылар өчен кулланма/Я.Х.Абдрәхимова.-Казан: Мәгариф,2007
6. Урта мәктәптә татар әдәбиятын укыту методикасы. /Д.Ф. Заһидуллина. – Казан: Мәгариф, 2000